

Parlamentul
Republicii Moldova

VG nr. 019

05.10.2023

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroului permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

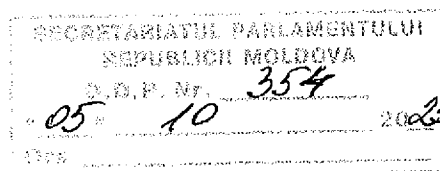
În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023.

Anexa:

1. Proiect de lege 1 file;
2. Nota informativă 4 file.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Gaik Vartanean

LEGE
pentru modificarea Legii nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023.

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I. – Legea nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023 (Publicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 435-437 art. 807 din 28.12.2022) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Din art. 10 alin. (2) pct. c) se exclude sintagma „– *personalul didactic, științifico-didactic și personalul de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ, conducătorii (directori și directori adjuncți) instituțiilor de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic, directorii/directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ decât cele de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic*”

2. Se completează cu articolul 10¹, care va avea următorul cuprins:

”(1) Prin derogare de la prevederile art. 10 alin.(1), începând cu 1 octombrie 2023, se stabilește valoarea de referință în mărime de 2600 de lei pentru:

a) personalul didactic, științifico-didactic și personalul de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ, conducătorii (directori și directori adjuncți) instituțiilor de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic, directorii/directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ decât cele de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic;

b) personalul de specialitate din domeniul asistență socială, conform Anexei nr. 9 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 10 alin.(1), începând cu 1 octombrie 2023, se stabilește valoarea de referință în mărime de 4000 de lei pentru:

a) personalul din blocurile alimentare din instituțiile de învățământ și asistență socială”.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare din data publicării ei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar prevederile acesteia se vor aplica începând cu 1 octombrie 2023.

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea
Legii nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege este elaborat de către deputat în Parlamentul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege este elaborat drept urmare adresărilor din partea angajaților din sectorul bugetar, demersului Primarului General al municipiului Chișinău și poziției publice Federației Sindicale a Educației și Științei.

Astfel, conform informației prezentate de Primăria mun. Chișinău, în ultimii ani instituțiile de învățământ general din municipiul Chișinău se confruntă cu un deficit de cadre didactice. În scopul asigurării instituțiilor de învățământ cu personal didactic, Direcția generală educație, tineret și sport solicită, anual, Ministerului Educației și Cercetării repartizarea tinerilor specialiști, absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și postsecundar pedagogic. Necesarul de cadre pentru anul școlar 2023-2024 a constituit 547 cadre didactice. Însă, au fost repartizați - 236 tineri specialiști, dar angajați - 127 cadre didactice debutante. Deși, absolvenții instituțiilor de învățământ superior și postsecundar pedagogic, încadrați în instituțiile de învățământ, prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii ani de activitate, de indemnizații, puțini dintre ei aleg să se angajeze în sistemul educațional.

Totalul locurilor vacante didactice constituie 291,87 funcții didactice, din ele în instituțiile de învățământ primar/secundar general, ciclul I și ciclul II - 115,75 funcții vacante. În instituțiile de învățământ preșcolar din municipiu sunt vacante - 176,12 funcții vacante. Totalul funcțiilor vacante nedidactice constituie 296,75.

Situația similară se atestă și în cadrul personalului de specialitate din domeniul asistență socială, activitatea căror presupune mult efort fizic, psihoemoțional, empatie, dedicație și ardere de sine. Asistenți sociali sunt zilnic implicați în soluționarea problemelor persoanelor socialmente vulnerabile, persoanelor cu dizabilități, pensionarilor pentru limită de vârstă, aflați în dificultate, familiilor cu copii, familiilor cu mulți copii, familiilor cu copii cu dizabilități, - aspecte care trebuie menținute pentru o activitate motivațională.

În perioada celor doi ani de pandemie COVID-19, angajații sistemului au fost implicat la maxim în gestionarea crizei, iar mulți angajați cu regret au decedat. Spre exemplu, doar în timpul pandemiei COVID au fost realizate 148.361 intervenții la domiciliul beneficiarilor de servicii sociale, cu vârsta de peste 60 ani, sau alte grupuri vulnerabile în fața Covid, aceștia fiind asigurați la ușă cu tot strictul necesar.

Pe parcursul anilor, dar în special în ultima perioadă de activitate, autoritățile publice centrale deleagă către structurile de asistență socială diverse sarcini și mecanisme noi de implementare (criza refugiaților, vulnerabilitatea energetică etc.), fapt care solicită eforturi și program extins de activitate, iar presiunea pe angajații din asistența socială este în creștere depășind responsabilitățile din fișa de post și a duratei programului de muncă.

În acest context, se atestă o fluctuație mare de personal, care de regulă după maxim 6 luni, fie se reprofilează, fie sunt atrași de prestatorii privați de servicii sociale, care propun și le

asigură condiții motivaționale mult mai bune, inclusiv salariale, fapt ce crează dificultăți în acordarea asistenței corespunzătoare volumului de necesități ale populației și sistemul de asistență socială riscă a rămâne fără resursă umană.

Totodată, informăm că, conform statelor de personal pentru blocurile alimentare din instituțiile de învățământ de educație timpurie din municipiul Chișinău sunt prevăzute 597 unități de personal. La data de 01.10.2023 activează cca 421 persoane (la data de 01.01.2023 au activat 456 persoane). Din lipsa de personal se activează pe 1,5 salariu, programul de activitate începe cu ora 6:00.

Vârsta medie a personalului auxiliar de la blocurile alimentare constituie 57 de ani. În cazul în care personalul demisionează, locurile vacante nu sunt suplinite. Drept urmare, la prepararea bucatelor sunt antrenate cadrele cu funcții de conducere și ajutorii de educatori sau este sistată activitatea entității.

În contextul actualei situații economice, în instituțiile de învățământ preșcolar fluctuația personalului auxiliar a atins cote alarmante.

Salariul calculat al angajaților blocurilor alimentare în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 constituie:

	Salarizarea fără vechimea în muncă (1,0 unitate)	Salarizarea cu vechimea în muncă (1,0 unitate)
Bucătar șef	Valoarea de referință – 1900; Clasa de salarizare - 34; Coeficient de salarizare- 1,99 Total salariu: 3781,0 lei	Valoarea de referință – 1900; Clasa de salarizare - 34; Vechimea în muncă peste 20 ani – VI trepte; Total clasa de salarizare – 40; Coeficient de salarizare – 2,26 Total salariu: 4294,0 lei
Bucătar	Valoarea de referință – 1900; Clasa de salarizare - 28; Coeficient de salarizare-1,76 Total salariu: 3344,0 lei	Valoarea de referință – 1900; Clasa de salarizare -28; Vechimea în muncă peste 20 ani – VI trepte; Total clasa de salarizare - 34 Coeficient de salarizare – 1,99 Total salariu: 3781,0 lei
Bucătar auxiliar	Valoarea de referință – 2000 lei; Clasa de salarizare - 12; Coeficient de salarizare- 1,26 Total salariu: 2520,0 lei	Valoarea de referință – 2000; Clasa de salarizare - 12; Vechimea în muncă peste 20 ani – VI trepte; Total clasa de salarizare - 18 Coeficient de salarizare -1,43 Total salariu: 2860,0 lei
Spălător de veselă	Valoarea de referință – 2000; Clasa de salarizare - 6; Coeficient de salarizare- 1,11 Total salariu: 2220,0 lei	Valoarea de referință – 2000; Clasa de salarizare - 6; Vechimea în muncă peste 20 ani – VI trepte; Total clasa de salarizare - 12 Coeficient de salarizare – 1,26 Total salariu: 2520,0 lei
Magazioner	Valoarea de referință – 2000; Clasa de salarizare - 10; Coeficient de salarizare- 1,21 Total salariu: 2420,0 lei	Valoarea de referință – 2000; Clasa de salarizare - 10; Vechimea în muncă peste 20 ani – VI trepte; Total clasa de salarizare - 16 Coeficient de salarizare – 1,37 Total salariu: 2740,0 lei

Concomitent, Vă informăm că pe lângă salariu neatractiv în raport cu volumul exagerat de muncă, personalul nominalizat activează în condiții nocive pentru sănătate (plata sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile constituie de la 100 lei până la 200 lei conform prevederilor aprobate în Hotărârea Guvernului nr. 1335/2002, Hotărârea Guvernului nr. 152/2004).

Regulamentul cu privire la evaluarea condițiilor de muncă și modul de aplicare a listelor de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condițiile nefavorabile a fost elaborat și aprobat în anii 1985-1987, dar se aplică până în prezent (Hotărârea Guvernului nr. 1335/2002, Hotărârea Guvernului nr. 1487/2004).

Cu toate acestea, se constată că la aceste categorii de angajați, quantumul valorii de referință a rămas la nivelul anului 2022, iar cheltuielile necesare pentru coșul minim de consum au crescut concomitent cu creșterea ratei inflației, respectiv în anul 2022 rata medie a inflației a crescut cu 28,61 la sută, iar pentru primele 8 luni ale anului 2023 cu 17,91 la sută.

Având în vedere că proiectul implică cheltuieli bugetare suplimentare, calculele sunt estimate după cum urmează: lunar cheltuieli salariale pentru învățământ constituie cca 126 mln și pentru asistenți personali 2,85 mln, din contul transferurilor de de bugetul de stat, respectiv impactul propunerii de majorare cu 30% (de la 2000 lei la 2600 lei) constituie 37,8 mln lei pentru sistemul de învățământ și cu 0,855 mln pentru asistenți personali pentru o lună.

Întrucât salariu pentru luna decembrie se achita în ianuarie, acoperirea cheltuielilor urmează a fi pentru 2 luni (octombrie și noiembrie), respectiv, necesarul constituie 77,31 mln lei.

Totodată, în sectorul învățământ preșcolar activează 463 bucătari și lunar salarizarea constituie 1,64 mln. Impactul la propunerea de majorare a valorii de referință de la 2000 lei la 4000 lei, sau cu 100% constituie cca 3,3 mln pentru 2 luni.

Respectiv, se solicita acoperirea salariului sectorului de învățământ și social în suma de 80,61 mln lei

Totodată, având în vedere, că prin circulara Ministerului Finanțelor nr/ 06/2-07-73 din 28 august 2023 *privind elaborarea și prezentarea proiectelor bugetelor locale pentru anul 2024 și estimărilor pentru anii 2025-2026*, a fost stabilit că pentru anul 2024 cheltuieli de personal se vor calcula reieșind din valoarea de referință la nivelul anului 2023, solicităm ca propunerile de majorare a valorii de referință să fie regăsite în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2024

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu-și propune armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege pentru modificarea valorii de referință pentru unele categorii de salariați, care urmează a fi aplicată și pentru anul 2024.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul de lege implică cheltuieli bugetare suplimentare, estimarea cărora urmează a fi înaintate de către Ministerul Finanțelor responsabil de implementarea și promovarea politicii salariale în sectorul bugetar.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încadrează cadrului normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de lege urmează să fie plasat pe pagina oficială a Parlamentului

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii.

9. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege va fi supus expertizei juridice conform legii.

10. Constatările altor expertize

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei financiare

Deputat

Gaik Vartanean

